GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șese lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șese lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 102. *Vinerĭ 22 Iunie (4 Iulie)* **1884.**

Brașovŭ în 21 Iunie (3 Iulie).

Cum mai mergŭ óre lucrurile în Austria? — Suntemŭ sigurĭ că mulțĭ dintre cetitorii noștri îșĭ vorŭ fi pusŭ întrebarea acésta. Era unŭ timpŭ când totŭ ce se petrecea în partea de dincolo a monarchiei nóstre dualiste se urmărea cu celŭ mai mare interesŭ de către locuitorii din regatulŭ s-lui Stefanŭ și vice-versa. Astăḍi s'ar păré că acéstа interesare a mai slăbitŭ. Și în adevĕrŭ sĕ observéză din articulii ḍiarilorŭ cis- și translatane, că cestiunea reorganisării monachiei austro-ungare pe basa egalei îndreptățirĭ naționale, ce a datŭ nascere sĕmțului de solidaritate între tóte popórele din imperiu, carĭ luptă pentru învingerea aceluia principiu, a întratŭ de unŭ timpŭ încóce într'unŭ stadiu alŭ stagnărei.

Causa acestei aparițiunĭ, o vomŭ descoperí ușorŭ décă vomŭ avé în vedere schimbările ce s'au făcutŭ în administrațiunea interióră din Austria de cincĭ anĭ încóce. Pe câtŭ timpŭ popórele slave din acéstă parte a monarchiei erau asuprite de regimulŭ partidei Nemțilorŭ centraliștĭ oposițiunea lorŭ se îndreptá nu numai în contra guvernului, dér și în contra sistemului dualistŭ, în care vedeau piedeca principală pentru realisarea dorințelorŭ lorŭ și de aci urmá ca se fie cu mai mare atențiune fața cu cele ce se petreceau în țerile corónei s-lui Stefanŭ. De cândŭ însĕ cabinetulŭ Taaffe a inauguratŭ politica de împăcare și de când Cehii, Polonii, Slavonii facŭ parte din maioritatea parlamentului centralŭ austriacŭ, politicii și pressa lorŭ și-au schimbatŭ tactica, și-au concentratŭ tóte puterile în luptele interióre cu partida Nemțilorŭ, carĭ schimbându-șĭ rolulŭ — negreșitŭ nu de bună voie — alcătuiescŭ astăḍĭ oposițiunea în Austria, și parŭ a fi renunțatŭ la lupta în contra dualismului și de aceea dau mai puțină atențiune evenemintelorŭ din Ungaria.

Ḍicemŭ numai că „parŭ a fi renunțatŭ,“ deórece tactica, ce le impune acéstă reservă fața cu Ungaria, le este dictată de împrejurărĭ. Guvernulŭ lui Taaffe este mai precautŭ decâtŭ guvernele, carĭ i-au premersŭ și nu voiesce sĕ provóce unŭ conflictŭ cu Ungaria, care în circumstanțele actuale ar puté sĕ-i sguduie posițiunea și sĕ'lŭ silécă a se retrage. „Mai întâiu sĕ ne întărimŭ și apoi după ce ne vomŭ sĕmțĭ destulŭ de tari putemŭ se facemŭ unŭ pasŭ mai departe; totŭ numai câte unŭ pasŭ, cu încetulŭ sĕ face oțĕtulŭ“ — acésta este maxima regimului actualŭ din Austria și a conducĕtorilorŭ slavi, carĭ mergŭ mână în mână cu acestŭ regimŭ.

Este unŭ faptŭ de multŭ constatatŭ că în monarchia întrégă nimenĭ, nicĭ chiar poporulŭ maghiarŭ, nu este mulțumitŭ cu dualismulŭ și nu mai încape îndoélă despre aceea că orĭ-ce organisațiune și-ar dá Austria pe basa principiului egalei îndreptățirĭ naționale, popórele ei nu potŭ fi sigure și liniștite în esercițiulŭ drepturilorŭ lor, pe câtŭ timpŭ în Ungaria va domní unŭ spiritŭ contrarŭ acestui principiu. Séu că Ungaria se rumpe cu totulŭ de Austria, séu, continuându-nŭ uniunea reală cu ea, trebue se fie guvernată după aceleașĭ principii cu Austria. Tertium non datur. De aci vine că unŭ conflictŭ între principiulŭ federalistŭ-liberalŭ și celŭ dualisrŭ suprematistŭ este aprópe inevitabilŭ.

Acésta o scie comitele Taaffe, o sciu și conducătorii slavĭ din Austria. Cu tóte astea ei evită a provocá câtușĭ de puținŭ acestŭ conflictŭ, pentru că nu se sĕmtŭ încă destulŭ de tarĭ, căcĭ oposițiunea Nemțilorŭ este amenințătóre și câtŭ pentru Ungaria mai suntŭ și considerațiunĭ de interesŭ dinasticŭ, carĭ dictéză deocamdată menajarea d-lui Tisza și a partidei lui contra oposițiunei estreme maghiare, care tinde la rumperea legăturilorŭ cu Austria.

Intr'aceea noi ceștĭ din imperăția constituționalismului unguresc fericitorŭ de popóre suntemŭ aḍĭ prea năcăjițĭ și chinuițĭ decâtŭ ca se mai putemŭ urmărí cu atențiune tóte peripețiile luptelorŭ interióre din Austria.

Cu tóte astea atâtŭ la noi în Translatania, câtŭ și în Cislaitania este viiu interesulŭ celŭ avemŭ cu toțiĭ pentru marea ideiă a reorganisării monarchiei pe basa egalei îndreptățirĭ a tuturorŭ popórelorŭ sale. Acéstă ideiă este inherentă desvoltării nóstre generale, dela învingerea séu căderea ei depinde viitorulŭ popórelorŭ monarchiei.

Deocamdată putemŭ constatá, că sistemulŭ de împăcare din Austria inauguratŭ de cabinetulŭ Taaffe se întăresce pe ḍi ce merge. Alegerile pentru dietele provinciale, ce sĕ sĕvĕrșescŭ tocmai acum, sunt favorabile guvernului și nu tocmai nefavorabile naționalitățilorŭ. Nu putemŭ decâtŭ sĕ dorimŭ ca sĕ învingă definitivŭ principiulŭ egalei îndreptățirĭ în Austria, căcĭ atuncĭ este asigurată învingerea lui și în țĕrile de dincóce de Laita.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ ‚Gaz. Trans.‹)

Timișora, 3 Iulie. — Rîulŭ Timișului a eșitŭ din albia sa în 4 locurĭ. Holdele comunelorŭ Bozocŭ, Saagh, Bucovățŭ, stau sub apă. Comuna Unipŭ e în parte inundată. Comunicațiunea pe calea ferată s'a întreruptŭ din causa inundării și a surpăturilorŭ.

Lemberg, 3 Iulie. — Guvernulŭ a datŭ pentru populațiunea, ajunsă în miseriă din causa inundațiunilorŭ, 100,000 fl.

Bucuresci, 3 Iulie. — Guvernulŭ a ordonatŭ carantină pentru corăbiile francese. Portulŭ Mangalia s'a închisŭ pentru tóte provenientele francese din Mediterana.

Toulon, 3 Iulie. — Erĭ dela 10 óre înainte de améḍĭ au fostŭ șése morțĭ de coleră.

Roma, 3 Iulie. — Guvernulŭ a ordonatŭ carantină de cincĭ ḍile pe uscatŭ la tóte pasurile din Alpĭ. Camera a luatŭ vacanță pe timpulŭ verii.

Frankfurt, 3 Iulie. — Generalulŭ rusŭ Totleben a muritŭ la băile din Soden ce se află lângă Taunus nu departe de Höchst (Hessen-Nassau).

Paris, 3 Iulie. — Ambasadorulŭ francesŭ Tissot a muritŭ.

Roma, 3 Iulie. — Papa e bolnavŭ de trei ḍile de bronchită. Erĭ nópte a avutŭ unŭ violentŭ atacŭ asthmicŭ.

Cronica ḍilei.

În privința sinodului parochialŭ din Prundŭ, unŭ sprijinitorŭ alŭ fóiei nóstre ne asigură, că d. protopopŭ Petricŭ n'ar fi pomenitŭ nimicŭ despre cele 200 fl. ce i s'au datŭ d-lui Antonŭ Purcărea pentru a se ajutorá sĕrăcimea din Scheiu. Ar fi bine sĕ se limpeḍéscă cestiunea celorŭ 200 fl.

*

Dr. Mihailŭ Politŭ, fostulŭ deputatŭ sêrbŭ în camera din Pesta, printr'o scrisóre adresată redacțiunii ḍiarului »Pester Lloyd« declară, că dênsului i s'a oferitŭ candidatura în trei cercurĭ electorale, dar' că pe tóte le-a refusatŭ, sătulŭ fiindŭ de greua și neplăcuta sa situațiune, în care de 11 anĭ se găsesce în cameră. Pe lêngă acésta, desbinarea Sêrbilorŭ, în urma programei din Chichinda, încă l'a silitŭ a nu primí nicĭ o candidatură. Décă, totușĭ i s'a pusŭ acésta, dênsulŭ n'a putut-o împedecá.

*

O telegramă din Odessa anunță, că în India s'a ivitŭ colera.

*

»Românulŭ« spune, că M. S. Règele a pusŭ la disposițiunea d-lui colonelŭ Grecénu, adjutantŭ regalŭ, patru sute lei, din fondulŭ înscrisŭ în bugetŭ, pentru a fi distribuițĭ la persóne lipsite de mijlóce.

*

»Le Pays,« ḍiarŭ nou guvernamentalŭ, ce-a apărutŭ în Bucurescĭ, comunică, că studenții în medicină, militarĭ, au cerutŭ consiliului profesoralŭ alŭ facultății de medicină dreptulŭ de-a trece esamenele lorŭ, ceea-ce li s'a refusatŭ. Le Pays ḍice că în urmă dênșii s'au adresatŭ ministrului de resbelŭ, spre a cere sprijinulŭ sĕu.

*

Studenții universitarĭ din Iașy au luatŭ o resoluțiune, în care aprobă atitudinea colegilorŭ lorŭ din Bucurescĭ.

*

»L'Independance roumaine« scrie, că generalulŭ Pencovicĭ, delegatulŭ românŭ în comisiunea europénă dunărénă, a avutŭ o lungă convorbire cu d. Sturza, ministrulŭ de esterne alŭ României.

*

»Rĕsboiulŭ-Weiss« ḍice, că la Câmpu-lungŭ a ninsŭ multŭ. Mai în tótă țéra au căḍutŭ ploi marĭ.

*

Se vorbesce că, nereușindŭ ministrulŭ-președinte alŭ Bulgariei Zancof sĕ facă unŭ compromisŭ cu conservatorii, va fi chemată partida radicală, cu Cara-Velov în frunte, ca sĕ formeze noulŭ cabinetŭ.

*

Țarulŭ Rusiei a dăruitŭ pentru inundații din Polonia 200,000 ruble.

*

In consiliulŭ comunalŭ alŭ Parisului s'a propusŭ ridicarea unui monumentŭ în amintirea revoluțiunii francese, care la 14 Iulie 1889 împlinesce 100 de anĭ dela luarea Bastiliei. Monumentulŭ se va așeḍá pe câmpulŭ lui Marte.

*

»La Grèce« află din Calamata (Grecia), că recolta olivilorŭ nu se presintă sub bune aparințe. Lipsa de ploiă a uscatŭ flórea olivilorŭ. E de așteptatŭ prin urmare, ca undelemnulŭ sĕ nu fie abundantŭ în acestŭ anŭ.

*

In ḍilele acestea a muritŭ în Paris principele Eustatiu Swiatopilk-Czetwertynski, unŭ descendentŭ alŭ lui Rurik.

*

Rĕspunsulŭ redactorului fóiei »Bucaresti Hirado,« despre care amŭ făcutŭ mențiune în numĕrulŭ de erĭ, sună astfelŭ:

Bucurescĭ, 16 Iuniu 1884.

Domnule Redactore! In stimabilulŭ dv. ḍiarŭ dela 13 ale lunei c., sub rubrica »Cronica ḍilei« spunețĭ că suntețĭ informațĭ, cumcă ḍiarulŭ ungurescŭ »Bucaresti Hirado,« ce apare aci, scóte două edițiunĭ: într'una laudă pe Românĭ și acesta rĕmâne în țĕră, ér în cealaltă batjocoresce

pe Românĭ şi se trimite peste graniţă. Permiteţi-mĭ a da cea mai categorică desminţire acestei informaţiunĭ, şi oferŭ unŭ premiu de 10,000 lei aceluia care va fi în stare sĕ-mĭ presinte unŭ esemplarŭ din acea pretinsă ediţiune, care ar conţine schimbarea măcar a unei virgule a conţinutului acelorŭ esemplare, carĭ rĕmânŭ în ţéră. Apelezŭ la simţimentele d-v. de dreptate şi echitate, sicurŭ fiindŭ că nu veţĭ refusa reproducerea acestei întêmpinărĭ în celŭ d'ântêiu numĕrŭ alŭ stimabilului dv. diarŭ.

Primiţĭ s. c. l.

Ludovicŭ Vandori.
Redactorulŭ diarului »Buk. Hirado.«

Conferinţa egipténă din Londra.

Scimŭ, că la stăruinţele Angliei s'a adunatŭ o conferinţă a representanţilorŭ marilorŭ puterĭ la Londra spre a regulá afacerile financiare ale Egiptului. Cunóscemŭ asemenea arangiamentulŭ dintre cabinetulŭ francesŭ şi anglesŭ. Opiniunea publică în Anglia nu mai puţinŭ ca şi în Franţa nu este mulţămită cu acestŭ arangiamentŭ. Cedândŭ presiunei opiniunei publice ministrulŭ-preşedinte Iules Ferry a accentuatŭ în camera francesă caracterulŭ europénŭ ce-lŭ are cestiunea egipténă şi a arătatŭ că la Nilŭ nu se tractéză numai de interese francese şi anglese, ci de interese europene. Rusia folosindu-se de declaraţiunea ministrului francesŭ dice acum: şi noi facemŭ parte din Europa, şi noue ni se cuvine sĕ luămŭ parte la viitórea controlă internaţională din Egiptŭ. Déca e sĕ se înfiinţeze o adeveratǎ controlă, atuncĭ pe lângă Franţa, Anglia, Italia şi Austria, se mai iea parte şi Rusia, Germania şi pe lângă ele şi Turcia. Convenţiunea ce au închiat'o puterile apusene trebue astfelŭ redactată ca sĕ o pótă primí tóte puterile.

Rusia se vede desconsiderată prin convenţiunea dintre Franţa şi dintre Anglia şi ar dori sĕ ia şi ea parte la controlă. Nu scimŭ, că óre este Rusia înţelésă cu Germania în causa acésta. Ceea ce scimŭ este că şi Rusia voesce sĕ aibă scaunŭ şi votŭ în comisiunea internaţională egipténă pentru datoriă. Nu mai încape nicĭ o îndoélă, că Rusia va fi lucratŭ fórte multŭ în Constantinopole, ca Turcia sĕ participe la conferinţă. Dar nicĭ Anglesii n'au statŭ cu mânile în sênŭ. Se dice că Anglia ar fi făcutŭ cu Turcia o convenţiune, prin care Turcia s'ar angagiá a trimite 2 regimente pe lângă trupele anglese din Egipetŭ, ca prin aceea sĕ se arĕte că Turcia este suverană Egipetului. Mai încolo printr'unŭ fermanŭ din partea Turciei sancţionéză ocupaţiunea anglesă până la 1888.

Déca acestea suntŭ adevĕrate, atuncĭ orĭ-cine înţelege pentru ce Turcia s'a vĕdutŭ îndemnată a luá parte la conferinţă. Dér Rusia promite multŭ mai multŭ, pentru că află fórte cu cale, ca sĕ fie şi Turcia în comisiunea internaţională. Rusia prin manevrele şi apucăturile sale şirete va sci sĕ profite în folosulŭ sĕu şi de astădată. Sĕ scie că Rusia voiesce sĕ céră ca compensaţiune pentru recunóscerea neutralităţii Egiptului şi a canalului de Suez, ca sĕ se neutraliseze Bosporulŭ şi Dardanelele. Victoria Rusiei va depinde dela sprijinulŭ, ce îlŭ va dá Germania.

Discursulŭ d-lui V. Babeşŭ.

raportorulŭ comisiunei de 30 a conferinţei din Sibiiu.
(Continuare din Nr. 101 alŭ Gaz. Trans).

Că domnii Maghiarĭ dela putere sunt înfuriaţĭ, sunt turbaţĭ asupra nóstră, că potŭ sĕ-şi rĕsbune înfricoşatŭ asupra nóstra, sĕ ne strivéscă, sĕ ne facă imposibili pentru totdéuna, — sĕu că sunt de totŭ orbiţĭ şi nebunĭ şi că nu mai e de vorbitŭ astădĭ cu ei, şi că nouĕ, pe câtŭ timpŭ se află ei în acestŭ delirŭ, nu ne póte fi permisŭ, a ne alia cu contrarii lorŭ ca sĕ ne facemŭ duşmanii lorŭ şi sĕ facemŭ stricăciune permanentă — lorŭ şi poporului lorŭ, — sunt argumente, carĭ în fondŭ ne justifică reservele, resistinţa nóstră pasivă de până acum, şi sunt consideraţiunĭ, carĭ ne desfătuescŭ a rĕspunde — cu ură la ura lorŭ, cu furiă la furiă lorŭ, cu provocărĭ la provocările lorŭ, argumente şi consideraţiunĭ, carĭ ne impunŭ sĕ fimŭ şi sĕ rĕmânemŭ prudinţí, calmĭ, moderaţĭ, dar firmĭ în faţa pornirilorŭ lorŭ. Ajunge, sĕ-i facemŭ sĕ simtă valórea nóstră politică şi morală, sĕ se convingă de solidaritatea tuturorŭ Românilorŭ de caracterŭ, de minte şi de inimă, şi prin urmare de inalterabilitatea postulatelorŭ nóstre şi aşa sĕ-i facemŭ sĕ despere de reuşita scopurilorŭ faţă de noi. Astfelŭ amŭ ajunsŭ a ne susţine întréga programă vechiă, prin tóte lungile frĕmêntărĭ ne fiindŭ în stare d'a găsí altŭ modŭ mai corĕspundĕtorŭ scopului şi greutăţilorŭ situaţiunei, altă atitudine de recomandatŭ Domnielorŭ-vóstre, decâtŭ totŭ aceea ce amŭ adoptatŭ cu unanimitate înainte de acésta cu 3 anĭ (Bravo! Aplause). Dar până când ne-amŭ înţelesŭ şi amŭ ajunsŭ la acestŭ conclusŭ, amŭ ascultatŭ tóte părerile, câte numai ni s'au manifestatŭ, şi sunt datorŭ a vĕ spune, mărturisí, că au fostŭ şi s'au ridicată şi vocĭ de altă direcţiune, vocĭ pentru modificarea programei nóstre dela 1881, modificarea în parte şi în totalŭ, în mai blândŭ şi în mai aspru; v'amŭ spusŭ însĕ argumentele şi consideraţiunile, pe basa cărora în cele din urmă a trebuitŭ sĕ recunóscemŭ cu toţii, că a decretá o programă cu mai puţinŭ, nu se póte sincerŭ şi seriosŭ, şi décă amŭ face-o, ar fi nedemnă de noi şi totdodată o mare greşélă politică, o mărturisire a slăbiciunei nóstre, pe care n'o avemŭ; éră a decretá o programă cu pretensiunĭ urcate, ar fi neoportunŭ şi pentru că s'ar esplicá că respundemŭ la provocărĭ cu provocărĭ, că căutămŭ din adinsŭ conflictŭ cu puterea. Astfelŭ cu toţii dorimŭ a ţine sémă de tóte împrejurările, amŭ decisŭ în unanima bună înţelegere, ca sĕ Vĕ recomandămŭ a primí în totalŭ şi în părţile ei programa de la 1881 şi cu conclusulŭ luatŭ lângă aceea. (Bravo! Aplause.)

Şi acum să-mĭ daţĭ voiă, sĕ citescŭ programa nóstră de la 1881 şi sĕ adaugŭ la punctele speciale esplicaţiunile necesare.

Introducerea sună:

»Partida naţională va lucrá pe terenŭ legalŭ, pentru esoperarea următórelorŭ dreptur̆ĭ:«

Va sĕ dică, din capulŭ locului noi ne amŭ angajatŭ pentru »terenulŭ legalŭ.« Va sĕ dică, ori-ce nelegalitate este eschisă din sinulŭ partidei nóstre. Până cândŭ noi cu scrupulositate ţinemŭ la acestŭ angagiamentŭ, calumniă este a numí partida nóstră nepatriotică şi neleală. (Aşa este!)

Punctulŭ 1 sună:

»In câtŭ privesce Transilvania, recâştigarea autonomiei sale.«

Va sĕ dică tractéză acestŭ punctŭ despre autonomia Transilvaniei, despre dreptulŭ acestei ţĕrĭ, d'a fi şi d'a figurá în lume ca ţéra de sine, cum a fostŭ şi a figuratŭ prin secolĭ, până la 1848 şi resp. 1868, facêndu-şĭ ea însaşĭ legĭ şi gubernându-se ea însaşĭ prin fiii sei chiămaţĭ şi cu Mareducele sĕu în frunte. Acestŭ punctŭ este fórte multŭ controversatŭ din partea adversarilorŭ noştri şi se esplică astfelŭ, că atácămŭ print'rênsulŭ o lege fundamentală a statului ungurescŭ, şi prin acésta desconsiderămŭ şi provocămŭ pe factorii ce au votatŭ şi sancţionatŭ legea uniunei. Par' că noi amŭ aţintí la rumperea de cătră statŭ! Apoi nu este aşa. Punctulŭ nostru nu cuprinde, decâtŭ dorinţa Românilorŭ, ca pe cale legală Transilvania sĕ se constitue ca ţéră autonomă, cum a fostŭ ea şi cum trebue sĕ rĕmână ea după legile fundamentale. Punctulŭ decĭ este îndreptatŭ numai în contra fusiunei cu Ungaria, fusiune ce nu se cuprinde nicĭ într'o lege, ci pre care d-nii Maghiarĭ au esecutat'o succesivŭ, în modŭ clandestinŭ, în înţelesŭ contrarŭ Românilorŭ, a maiorităţii ţĕrii. Partida şi programa nóstră nu este în contra unei uniunĭ, ca uniune, cum esistă atare între Croatia-Slavonia cu Ungaria, şi de asemenea între ţĕrile coronalĭ, autonóme din Cislaitania — cu acésta. Acesta fiindŭ înţelesulŭ punctului, trebue sĕ-lŭ susţinemŭ. (Aşa este.)

Punctulŭ alŭ II-lea sună:

»Introducerea ca lege a usului limbei române în tóte ţinuturile locuite de Românĭ, atâtŭ în administraţiune, câtŭ şi în justiţiă.«

Acestŭ punctŭ cuprinde minimulŭ, ce póte şi trebue sĕ céră unŭ poporŭ autochtonŭ şi numĕrosŭ, dela o ţéră ce vrea sĕ-ĭ fie patriă, ér nu temniţă, sĕ promovese, ér nu împiedice cultura, desvoltarea, moralitatea, credinţa în Dumnedeu şi dreptate. Căcĭ, Domnilorŭ, nu respectare, ci adevĕrată insultare a acestora este, este unŭ scandalŭ publicŭ ceea-ce se face astădĭ la noi prin funcţionarii publicĭ, cari nu cunoscŭ şi nu vorŭ sĕ cunóscă limba poporului, carĭ deu îlŭ ocrotescŭ ca pe o turmă de vite, îlŭ judecă, dispunŭ de averea, de onórea, de libertatea lui personală, ba şi de viéţa lui, şi-i spunŭ sentinţa lorŭ şi o esecută fără ca bietulŭ poporŭ sĕ pricépă unŭ cuvêntŭ şi sĕ scie, cum se face şi pentru ce se face! (Aşa este!)

Punctulŭ alŭ III-lea sună;

»In ţinuturile locuite de Românĭ aplicarea de funcţionarĭ românĭ, éră dintre neromânĭ numai de aceia, carĭ sciu vorbí şi scrie românesce şi carĭ cunoscŭ moralitatea poporului românŭ; şi delăturarea usului de astădĭ, de a se aplicá ca amploiaţĭ individĭ necunoscuţĭ şi necunoscătorĭ de poporŭ.«

Aicĭ ajunge sĕ amintescŭ, că numirea de funcţionarĭ străinĭ, carĭ nu cunoscŭ limba şi îndatinările poporului, a fostŭ în cursŭ de 300 de anĭ unulŭ dintre gravaminele principalĭ ale Ungariei faţă de Austria, şi acum ei sĕ nu găséscă îndreptăţitŭ, naturalŭ, acesta-şĭ gravaminŭ alŭ nostru, contra aceleiaşĭ barbarii a lorŭ faţă de noi, mai vêrtosŭ, cândŭ astădĭ poporulŭ, după lege celŭ puţinŭ, nu mai e »servum pecus« alŭ domnilorŭ dela putere, cum era odinióră! —

Punctulŭ alŭ IV-lea sună:

»Revisuirea legii despre egala îndreptăţire a naţionalităţilorŭ, în favórea acestora; leala şi reala esecutare a tuturorŭ legilorŭ.«

Am arĕtatŭ prin espunerile mele ca raportorŭ, că legea pentru egalitatea naţională este plină de echivocităţĭ, că nu se aplică mai de felŭ, ba se ia în derisiune şi se modifică acuşĭ-acuşĭ prin cei dela putere, şi nicĭ o lege cevaşĭ favorabilă poporului nostru nu este esecutată sincerŭ şi realŭ. D'ací se învederéză necesitatea punctului IV.

Punctulŭ alŭ V-lea sună:

»Eluptarea şi susţinerea autonomiei Bisericilorŭ şi a scólelorŭ române confesionale, ca ale unorŭ cestiunĭ curatŭ de naţionalitate. Provederea din visteria statului a scólelorŭ române şi a altorŭ institute de cultură naţională, în proporţiune cu sacrificiele de sânge şi avere, ce aduce naţionalitatea română pentru patriă, avêndŭ a se dalăturá legile şi ordinaţiunile, contrarie desvoltării naţionale.«

Cât pentru acestŭ punctŭ, este adevĕratŭ, că una dintre bisericile române, cea ortodoxă, prin lege are acordate şi prin actŭ maiestaticŭ regulate multe şi preţióse drepturĭ şi libertăţĭ, dar nu totŭ aşa este şi cu cealaltă biserică română; cătră acésta, precum am arĕtatŭ şi în referatulŭ meu, chiar dreptulŭ legalŭ învederatŭ alŭ Bisericei ortodoxe, puţinŭ se respectă şi greu mereu se calcă prin domnii dela putere, după dragŭ capriciulŭ lorŭ, una câte una drepturile şi libertăţile acordate şi regulate. Casulŭ dela Panciova, precum multe altele de diferită natură, sunt dovadă viuă. Prin acéstea se motivéză punctulŭ. (Fórte bine!).

Punctulŭ alŭ VI-lea sună:

»Crearea unei legĭ electorale pe basa sufragiului universalŭ, séu celŭ puţinŭ pe basa ca fie-care cetăţénŭ, supusŭ la dare directă, sĕ fie investitŭ cu dreptulŭ de alegere.«

La acestŭ punctŭ s'au făcutŭ în comisiune mai multe amendamente. Au doritŭ unii, că sĕ se stérgă pretensiunea sufragiului universalŭ; căcĭ ea ar fi neliniscitóre pentru mulţĭ, carĭ credŭ, că ne apropiămŭ de partitele esterne, radicalĭ şi chiar de socialiştĭ, etc.; au cerutŭ ştergerea cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că pentru noi, carĭ n'avemŭ proletarĭ, nicĭ n'ar fi necesarŭ votulŭ universalŭ. Dar s'au reflectatŭ la acestea, că postulatulŭ nu este nicĭ radicalŭ, nicĭ revoluţionarŭ, nicĭ de prisosŭ pentru noi séu orĭ-care poporŭ din lume. Franţa, Germania, Italia, Sviţera, Norvegia şi încă multe ţĕrĭ bogate, culte şi conservative, se bucură de votulŭ universalŭ şi nu l'ar abrogá odată cu capulŭ; şi cei ce decĭ ne acusă pentru acésta pretensiune, în opiniunea publică a Europei nu potŭ sĕ-ne strice; dar în fine noi nicĭ nu ceremŭ votulŭ universalŭ absolutamente, ci alternativŭ, învoindu-ne din capulŭ locului şi la unŭ censŭ mai micŭ, censŭ moderatŭ şi egalŭ pentru toţĭ. Pe aceste motive, după lungă discusiune, punctulŭ a rĕmasŭ intactŭ.

(Va urma).

„St. Petersburgija Vjedomosti şi naţionalităţile din Ungaria."

„St. Peterrguskija Vjedomosti," diarŭ oficiosŭ rusescŭ, vorbesce despre naţionalităţile din Ungaria într'unŭ articlulŭ, alŭ cărui cuprinsŭ e următorulŭ:

„Intre cele 16 milióne de locuitorĭ ai Ungariei, Maghiarii cu Jidovti la o laltă d'abia suntŭ 5 milióne, contingentulŭ celorlalte milióne îlŭ dau Sêrbii, Croaţii, Românii, Germanii, Slovacii şí Rutenii. Românĭ sunt aprópe 3 milióne. Maghiarii urăscŭ pe Românĭ, pentrucă aceştia potŭ fi consideraţĭ ca trădătorĭ, ca iredentiştĭ, carĭ numai despre acea fantaséză, ca la unŭ momentŭ potrivitŭ sĕ se unéscă cu fraţii lorŭ de peste graniţă. In Ungaria, lorŭ nu li se dă nicĭ unŭ dreptŭ; pentru aceea conducĕtorii lorŭ şi de astă dată au statŭ departe de comedia alegerilorŭ şi ţinŭ programa din 1881, făcută de Babeşŭ.

Pe Sêrbĭ i-au putută momí mai uşorŭ. Aceştia din ura cătră Croaţĭ, au făcutŭ compromisŭ cu ultra-centraliştiii maghiarĭ. E de însemnatŭ, că Sêrbii din Ungaria s'au deprinsŭ deja a merge pe urma guvernului sêrbescŭ. Cândŭ Risticĭ erá în Belgradŭ în fruntea ministerului, pe atuncĭ Sêrbii erau duşmanĭ neîmpĕcaţĭ ai Maghiarilorŭ şi visau despre o Sêrbiă unită. Acuma trebile stau cu totulŭ altcumŭ. Politica sfetnicilorŭ austrofilĭ ai regelui Milanŭ i-a îndemnatŭ sĕ facă pactŭ cu guvernulŭ maghiarŭ, şi Tisza, care pórtă stindardulŭ ideei de statŭ maghiarŭ, a grăbitŭ a se folosí de ocasiune. Se înţelege de sine, că pe adevĕraţii patrioţĭ, în frunte cu Mihaiu Politŭ nu i-a putută prinde pe cleiŭ (ca pe păsările); înşĕ maioritatea, cu uşurinţa obicĭnuită la Sêrbĭ, a proclamatŭ chiarŭ şi »neviolabilitatea hegemoniei maghiare« în ţĕrile de sub coróna S-tului Stefanŭ. Foştii maghiarofagĭ desperaţĭ, începêndŭ dela Maximovicĭ, Kasapinovicĭ şi dela auctorii »programei dela Becĭcherecŭ,« până la Miroslavovicĭ şi Bekicĭ, au hotărîtŭ în Chichinda-mare schimbarea atitudinei de până acum. Câştigulŭ acesta, în ceea ce privesce pe Tisza, arată că elŭ este unŭ dibaciŭ bărbatŭ de statŭ; însĕ din punctŭ de vedere sêrbescŭ ne arată, încătrâu a dusŭ lucrurile politica »de sine stătătóre« a lui Garacianin. Saşii ardelenĭ îşĭ apĕră cu trupŭ cu sufletŭ afacerile, astfelŭ că chiar nicĭ între cei mai cruntĭ germanofagĭ nu sĕ află unulŭ măcarŭ, care sĕ nu simpatiseze cu patriotica lorŭ activitate.

E lucru ciudatŭ, că cu tóte că Maghiarii d'abia suntŭ 5 milióne, totuşĭ ei au 153 de gimnasii, ér celelalte milióne de naţionalităţĭ suntŭ silite sĕ se îndestuléscă numai cu 17 scóle medie. Aşa e »libertatea« maghiară; Cetitorulŭ uşorŭ póte pricepe, că pentru o astfelŭ de libertate nu tótă lumea se însufleţesce, şi că Ungaria mai curêndŭ séu mai têrdiu va trebuí sĕ trécă prin schimbărĭ fórte serióse. Asupra centralismului, care şi-a mâncatŭ cojile, va triumfá şi aicĭ principiulŭ federativŭ. Lupta s'a începutŭ deja, şi décă odată Croaţii şi-au ajunsŭ scopulŭ, atuncĭ fără îndoélă după ei vorŭ urmá şi celelalte naţionalităţĭ.«

Corespondenţa nóstră din Comitate.

Ilenĭ, în 26 Iuniu 1884.

In firma convingere, că este de trebuinţă neaperată a scí, că cum, prin cine şi cu alŭ cui ajutorŭ au decursŭ pregătirile pentru alegerĭ şi ce resultatŭ au avutŭ luptele electorale întreprinse din partea partidei aşa dise liberală constituţionale în judeţulŭ Fagăraşului, îmĭ permitŭ a relatá următórele:

Incă în 15 Maiu a. c. s'a ivitŭ în Făgăraşŭ o partidă oposiţională moderată, în frunte cu faimosulŭ advo-

catŭ Benedek Gyula, care a causatŭ partidei guvernamentale multă durere de capŭ și enorme spese.

Pe câtŭ suntŭ informatŭ partida guvernamentală pe la finele lui Maiu, s'a adunatŭ la otelulŭ „Mexico" în Făgărașŭ, unde și-a alesŭ unŭ comitetŭ centralŭ executivŭ, sub presidiulŭ judelui regiu Tibald și s'a făcutŭ și candidarea în ambele cercurĭ electorale.

In cerculŭ superiorŭ s'a candidatŭ Boer Antal, și în cerculŭ inferiorŭ Kapocsanyi Mor, acestŭ din urmă a repășitŭ în favórea lui Uhlmann Alesandru, după aserțiunile gurilorŭ rele pentru 4000 fl. v. a. De altă parte candidatulŭ oposiționalŭ Benedek Gyula atâta s'a trămêntatŭ, până ce a mai adusŭ din partea partidei oposiționale din Pesta unŭ alŭ doilea candidatŭ oposiționalŭ și pentru cerculŭ electoralŭ inferiorŭ în persóna lui Bálint Ferencz.

Luptele au fostŭ dér vehemente în ambele cercurĭ. Funcționarii administrativĭ cei în activitate, precum și cei în neactivitate, au fostŭ într'o neîntreruptă mișcare, cutrierândŭ satele ḑiua și nóptea pentru candidații guvernamentalĭ. Tóte cârciumele de prin comune au statŭ la libera disposițiune a alegĕtorilorŭ pentru guvernamentaliștĭ. Aspiranții la vre-o funcțiune mai înaltă sĕu la pensionare, se întreceau că cum sĕ facă servițíi mai plăcute superiorilorŭ sĕi, și din acestŭ incidentŭ au recursŭ la diferite uneltirĭ nedemne de caracterulŭ unui omŭ onestŭ.

Sosindŭ ḑiua de 16 Iuniu a. c., ḑiua alegerii, mi-am luatŭ și eu puțină ostenélă a mĕ duce la fața locului, ca sĕ mĕ convingŭ despre resultatulŭ alegerilorŭ atâtŭ de libere în feliulŭ sĕu. Venindŭ ântâiu la Făgărașŭ am vĕḑutŭ partida oposițională concentrată la unŭ locŭ în numĕrŭ considerabilŭ, partida guveruamentală însĕ în numĕrŭ fórte micŭ, de pusese pe conducĕtorŭ în desperare, dér cătră óra 11 a. m. a sositŭ trupa concentrată în Șercaia, sub conducerea subprefectului, în numĕrŭ de vre-o 600 de alegĕtorĭ, toțĭ adușĭ în carĕ, și încunjuratĭ de credincioșii samsarĭ ai partidei liberale guvernamentale. Astfelŭ maioritatea guvernamentalului Boer a fostŭ asecurată.

Nu potŭ sĕ nu amintescŭ ținuta Făgărășenilorŭ, și a celorŭ din cerculŭ Branului, carĭ afară de funcționarĭ publicĭ și și vre-o câteva suflete timide și rĕtăcite au rĕmasŭ acasă. Conlocuitorii Sașĭ, carĭ în preséra alegerilorŭ au avutŭ o întrunire, au decisŭ în unanimitate pasivitatea absolută, și în sensulŭ acestei decisiunĭ, au și păstrat'o în tóte formele.

M'a prinsŭ mirarea, cândŭ am vĕḑutŭ în compania de alegere pe unulŭ din conducĕtorii naționalĭ, cu doi argațĭ ai sĕi, carĭ póte din conexiunĭ de obligăminte particulare și față cu obligămêntulŭ luatŭ de mai înainte cu ocasiunea faimosului pactŭ la alegerile funcționarilorŭ din 19 Decembre 1883 se interesa multŭ pentru învingerea guvernamentalului Boer.

Aspectulŭ acesta m'a indignatŭ și am călătoritŭ mai departe, cătră teatrulŭ de alegere, Arpașulŭ-interiorŭ, unde oile rĕtăcite fură vêndute jidanului Uhlmann cu concurința celorŭ puternicĭ din Făgărașŭ. Sosindŭ ací am vĕḑutŭ, că partidele, carĭ de care sĕ întrecéa cu cumpĕrarea oilorŭ rătăcite. Ací s'a cumpĕratŭ unŭ votŭ și cu 20 fl. Vĕḑêndŭ candidatulŭ oposiționalŭ Balint Ferencz, că tóte ostenelele lui sunt zădărnicite, catră órele 3 d. a., a cedatŭ forței, și s'a retrasŭ din luptă, și așa candidatulŭ guvernamentalŭ Uhlmann spre bucuria mijlocitorilorŭ, a reeșitŭ cu maioritate de voturĭ.

Am fostŭ durerosŭ surprinsŭ, cândŭ am vĕḑutŭ pe unii preoțĭ în fruntea alegĕtorilorŭ votândŭ alăturea cu cei rĕtăcițĭ,*) atuncĭ am esclamatŭ în mine suspinândŭ: acestea suntŭ urmările esplicațiunilorŭ mai populare ale faimosului nostru delegatŭ cu ocasiunea dărei de sémă în 13-a Iuniu a. c. în hotelulŭ cetatea »Paris" în Făgărașŭ asupra concluselorŭ luate la conferința din Sibiiu, unde a ḑisŭ: »că nu póte pe nimenea oprí sĕ nu alégă, dér décă alegețĭ, sĕ alegețĭ pe acela, care nu va mințitŭ.«

Când alegerea era mai terminată și învingerea lui Uhlmann era ca sigură voiamŭ sĕ mĕ întorcŭ acasă, dér vĕḑui într'o mică depărtare o persónă cunoscută dela Făgărașŭ, care era fórte atentă în tóte, și făcea unele notițe în portofoliulŭ sĕu. De curiositate m'am apropiatŭ în acea direcțiune și étă pe cine cunoscui, pe unŭ alŭ treilea argatŭ alŭ unuia dintre conducĕtorii noștri naționalĭ, care în Făgărașŭ sĕ interesá multŭ pentru candidatulŭ guvernamentalŭ Boer.

După ce am schimbatŭ unele cuvinte de cunoscință numitulŭ domnŭ îmĭ spuse între altele, că dênsulŭ este trimisŭ de șefulŭ sĕu aicĭ la fața locului, ca sĕ facă unele observărĭ active, și sĕ-șĭ ia unele notițe, ca sĕ pótă face corespondințele necesare asupra decursului alegerilorŭ în acestŭ cercŭ la ḑiarulŭ »Oservatorulŭ.«

Cum se înțelegŭ observările active? ḑiseiu eu. Apoi de! Domnule! așa eștĭ de hăbăucŭ, de nu înțelegĭ intreprinderile de speculă!? pe deoparte activistŭ, și pe cealaltă pasivistŭ, și tóte acestea se facŭ din considerațiunĭ de »curtoasie« față de visita ce a primit'o stăpânulŭ meu dela viitorulŭ ablegatŭ dietalŭ din cerculŭ acesta.

In urma acestorŭ deslușiri, m'am depărtatŭ cu inima înfrântă de durere.

In Nr. 47 alŭ „Observatorului« din a. c. a și apărutŭ o corespondență din „Țéra-Oltului,« care consună de minnne cu observările făcute de argatulŭ trămisŭ, ba ce e mai multŭ între alte sĕ caracterisésă însuși pe sine după cum este, ca sĕ-lŭ cunóscemŭ mai bine. Eacă pasagiulŭ atâtŭ de potrivitŭ: pe cândŭ adevĕrulŭ este, că actorii demoralisării stau după culise și se arată pe față ca „patrioțĭ« și chiar ca „binefăcĕtorii tĕi«. Nu este asta o probă destulŭ de chiară, despre purtarea unorŭ apĕrătorĭ ai nostri din Țéra-Oltului?

In fine în urma acestorŭ intreprinderĭ speculative sĕ aștéptă în Făgărașŭ câtŭ de curêndŭ avansamentele în oficiele administrative și judecătorescĭ devenite vacante în urma suspendărilorŭ, și reposărilorŭ, ba póte în urma urmelorŭ va vení și „decorația« aceea multŭ dorită, de care a fostŭ vorba în colónele prețuitului ḑiarŭ »Gaz. Trans." Nr. 75. G.

---

*) De ce nu-i dai pe față cu numele, ca sĕ scimŭ cine sunt? Red.

Deva, 1 Iulie 1884,

Lucrările catastrale în Deva. Eu iau parte la lucrarea comisinnii catastrale ca bărbatŭ de încredere, fiindŭ alesŭ din partea opidului Deva, și lucrarea acésta o aflu de mare importanță pentru toțĭ cetățenii de sub coróna sântului Stefanŭ, acei cetățenĭ, carĭ se vorŭ interesa pentru sine și în genere pentru comună, — o fi ce o mai fi, — în ușurătatea dării de pămêntŭ, clasificându-se faptice după cumŭ e pămêntulŭ: éră care nu sĕ va cam interesá, va plăti de vai de elŭ, dare de pămêntŭ. In causa reclamării catastrale dau pentru informațiunea concetățenilorŭ și proprietarilorŭ de pămênturĭ următórea deslușire:

Pe basa hotărîrii dietale ministeriulŭ a ordonatŭ clasificarea și întregirea pămênturilorŭ, pentru care sunt trei forurĭ. Forulŭ primŭ e comisiunea prima lucrătóre, alŭ doilea e comisiunea districtuală ca controlă, alŭ treilea forulŭ supremŭ ca comisiune superióră. Și numai cea primă e în maioritate indiferentă pentru clasarea pămênturilorŭ, celelalte comisiunĭ vorŭ lucrá însĕ după cum le vine mai bine la socotélă în interesulŭ statului; celui ce reclamă i se mai consideră cererea și se clasifică parcela lui de pămêntŭ după cum faptice se află, éră care nu reclamă, de ar fi parcelele de a 4-a, 5-a, 6-a, 7-a, clasă, sĕ iau în prima clasă și puse vorŭ rĕmâne acolo. Decĭ e mare deosebire intr'unŭ rĕstimpŭ de 15—20 de anĭ se plătéscă darea după parcele de a 4-a 5-a 6-a și 7-a clasă, în clasa primă, și scițĭ ce ḑicŭ mulțĭ poporenĭ? »Dóră nu mi se va face nedreptate, sĕ plătescŭ eu mai multŭ ca câtŭ e vrednicŭ pămêntulŭ;" eată nepăsarea peste totŭ. Și pentru ce? pentru că unii notarĭ sunt comoḑĭ, ba mulțĭ nicĭ nu țĭ-ar sci compune reclamările după cum pretinde instrucțiunea ordinațiunii ministeriale catastrale, însă totuși, décă s'ar interesá și s'ar fi interesatŭ, ar fi pututŭ face tóte comunele reclamările recerute în interesulŭ și folosulŭ lorŭ propriu, căcĭ e mare deosebire între 1 și 10. Prin urmare, domnilorŭ preoțĭ și inteligințĭ din comune, grăbițĭ a face reclamările pămênturilorŭ pe cândŭ sosesce comisiunea catastrală în comună, décă nu în scrisŭ, celŭ puținŭ verbalŭ.

Acésta în interesulŭ proprietarilorŭ am creḑutŭ necesarŭ a o aduce la cunoscință. **N. Oprea.**

Greva secerĕtorilorŭ în Italia.

Italia ne presentă unŭ ciudatŭ și unicŭ spectacolŭ. Secerĕtorii din acestă țéră, făcură grevă. Trecut-au optŭ ḑile de cândŭ ei nu mai vréu sĕ mai secere în ținutulŭ Veneției și prin mui multe locurĭ din Calabria. Causa acestei aparițiunĭ ciudate este plata cea mică, care o primescŭ muncitorii de câmpŭ pentru gréua lorŭ muncă. Câte-odată plata face număi 50 pană la 60 de centime (22—25 cr. v. a.) și ḑece percente din bucatele secerate, și pe lângă aceea bieții ómenĭ trebue sĕ mai aștepte. In astfelŭ de împrejurărĭ nu e nicĭ o mirare, că despe-rațĭ strigă: »a murí de fóme putemŭ și fără sĕ lucrămŭ« și apoi părăsescŭ câmpurile.

Mișcarea ce-a începutŭ prin comunele Polessela, Cereguano, Lama, Pezzoli, Giovello și s'a întinsŭ și peste altele comune, insuflă guvernului Italianŭ grije, apoi și ciocnirile ce s'au întêmplatŭ între miliția și între greviștĭ. Atâtŭ rănițíi și cei arestațĭ sunt numeroșĭ. Greviștii umblă totŭ în cete armațĭ și amenință pe muncitorii sătenĭ carĭ voescŭ sĕ priméscă lucru. Rovigo, pe lângă care se află comunele mai susŭ numite, sémănă cu o adevĕrată tabĕră. Douĕ regimente de infanteriă, unŭ batalionŭ de vênătorĭ și unŭ regimentŭ de câvaleriă s'au trămisŭ în părțile acelea, și marĭ patrule umblă prin satele vecine. Sătenii, carĭ au aruncatŭ în carabinerĭ (gendarmĭ) cu petri, salută soldații maĭ pretutindenea cu vivate pentru armată. Proprietarii cu mare încăpățînare refusară până acuma, de a mări plată secerătorilorŭ.

Sĕrmanii muncitorĭ de câmpŭ, pretutindenea sunt rĕu plătițĭ, ba în multe locurĭ sunt dușĭ cu gendarmii la munca câmpului. Până acumŭ am creḑutŭ, că numai bietulŭ țeranŭ românŭ este tractatŭ, cu fórte puține esceptiuni, într'unŭ modŭ brutalŭ de proprietarĭ și esploatatŭ de arendașii nemilostivĭ și lacomĭ, dér acum vedemŭ că sórtea muncitorilorŭ de câmpŭ din Italia este multŭ mai rea, decâtŭ a muncitorilorŭ românĭ. In Italia până acuma numai miliția se intereséză de revoltanții muncitorĭ, ér deputații din parlamentulŭ italianŭ, facŭ mare politică și de aceea nu se potŭ ocupá de sórtea poporului muncitorŭ, care móre cu miile de fóme și de pelagră, o bólă periculósă, care bântue în Italia sate întregĭ. Acéstă bóla periculósă o capĕtă din mămăligă de cucuruzŭ, décă cucuruzulŭ a fostŭ mai cu sémă înfloritŭ, muceḑitŭ. Acésta bólă bântue și prin România multe ținuturĭ, din causă, că bieții țĕranĭ românĭ trăiescŭ numai cu mămăligă din cucuruzŭ mucegăitŭ și pe lêngă mămăliga cea stricată, mai vine și clima cea băltósă. Ḑice ḑicala fórte dreptŭ: spune-mĭ ce mănâncĭ, ca sĕ-țĭ spunŭ cine escĭ? Acesta este unŭ adevĕrŭ, care va rĕmânea adevĕratŭ pentru tóte timpurile, și pentru tóte popórele de pe fața pămêntului. Numai o alimentațiune rațională și suficientă, precum și locuințe luminóse, sĕnătóse potŭ regenerá o națiune ce-a apucatn pe calea degenerațiunii. Décă Românii nu se vorŭ gândí seriosŭ la mijlócele necesare sĕ combată rĕulŭ ce-i amenință cu peire, se vorŭ prăpădí încetulŭ cu încetulŭ și aḑĭ mâne ne va spune numai istoria, că au esistatŭ odată Românii.

Diverse.

Frumsețea. — Impartășimŭ aicĭ traducerea a ḑece sentințe italieneștĭ despre frumsețe: Femeea frumósă e unŭ veninŭ dulce. — Frumsețea are frunze frumóse, dar róde amarĭ. — Capetele frumóse sunt adeseorĭ fără creerĭ. — Frumsețea și prostia adeseorĭ mergŭ în tovărășiă. — Frumsețea 'șĭ pórtă totdéuna averea cu sine. — Femeea frumósă te face să'i țiĭ și strajă. — Cine are femeeă frumósă și castele la hotare nu are pace nicĭ în așternutŭ. — Frumsețea fără bunătate este ca vinulŭ celŭ trezitŭ. — Femeei văpsite întórce'i spatele. — Ḑi'i unei femei, că e frumósă și diavolulŭ i-o va repetá de ḑece orĭ! —

*

Totŭ noi deasupra. — Iată o vorbă, ce-amŭ auḑitŭ grăindu-se intre doi opincarĭ.

Vladŭ: «Ei, ce mai ḑicĭ, bade Gheorghe, de stăpânirea nóstră? Așa'i, că de-omŭ merge totŭ așa, o sĕ ne topimŭ ca jarulŭ sub cenușe?...«

Gheorghe: „Ce-ai mai stătutŭ sĕ grăeștĭ?... dóră némulŭ nostru e ca pluta; de se cufundă nu se înécă, ci din fundŭ repede ese éră în fața apelorŭ — și încă mai mândru și mai întineritŭ de cum a fostŭ! ...«

Vladŭ: »Dar dacă stăpânirea va fi pluta și noi apa, atuncĭ ce ḑicĭ, bade Gheorghe? Așa'i că ea mereu va sta deasupra nóstră!?...

Gheorghe: »Nicĭ așa nu ḑicŭ!... Că, de! prea încărcată ar fi pluta asta de... pĕcate și — noi fiindŭ apă — între noi o sĕ se cufunde și sĕ se înece! Cu Dumneḑeu totŭ noi deasupra!« —

Bine, grăește badea Gheorghe; de-arŭ grăí numai toțĭ ca elŭ! D-ḑeu sĕ-lŭ țină!

*

Șérpe în stomacŭ. — Catrina lui Simeonŭ T. Ioniță din comuna Toleștĭ, județulŭ Suceava, în ḑiua de 3 lunie, după ce a bĕutŭ lapte s'a culcatŭ afară pe prispă și dormindŭ cu gura deschisă i-a întratŭ unŭ șérpe în gură. La deșteptare, a simțitŭ o răcélă în stomacŭ, a fostŭ transportată la spitalulŭ județianŭ Stamate din orașulŭ Fălticenĭ, unde, după observațiunile medicului, nu s'a pututŭ constatá nimica, dar i s'a prescrisŭ medicamente cu scopŭ ca, dacă va fi în adevĕrŭ șérpele în corpulŭ sĕu, sĕ pótă fi datŭ afară.

*

Mania d'a se sinucide. — Douĕ casurĭ ciudate avemŭ până acum de mania d'a se sinucide. Nenorocita fatĕ Ilona Essaki de nouĕ orĭ a încercatŭ sĕ se sinucidă, fără însĕ sĕ 'și pótă esecutá intențiunea de a se omorî. Nenorocita are o succesoră. Maria Schmidt, în etate de 25 anĭ, a încercatŭ de șése orĭ prin spênḑurare, de douĕ orĭ prin soluțiune de fosforŭ, o dată prin sugrumare și a șésea óră bêndŭ varŭ, rasŭ de pe unŭ pĕrete și amestecatŭ cu apă. Poliția punêndŭ mâna pe ea, a arestat'o. Aci fata sĕ spênḑură prin ajutorulŭ unei cârpe, dar postulŭ de gardă, băgândŭ de sémă încă la timpŭ, alergă în celulă și tăiă cârpa. Nenorocita fată fù dusă în spitalŭ.

*

O Amazónă. — In Paris trăesce o domnișóră, în vêrstă de 45 de anĭ, care pe timpulŭ rĕsboiului de independență alŭ Poloniei a fostŭ locotenentă în armata polonă și in timpulŭ rĕsboiului francesŭ din 1870 a fostŭ franctireur. D-șóra Antoinette Lix, așa se numesce —are o medaliă francesă, o cruce de bronzŭ a ambulantelorŭ, medalia zuavilorŭ papalĭ, și o sabiă prețiósă de onóre, dată ei de damele alsațiane. Acum are sĕ fie numită cavaleră a legiunii de onóre.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 2 Iulie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	121.95	Bonurĭ croato-slavone . .	101.—
Rentă de aurŭ 4% . . .	91.10	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.—
Rentă de hârtiă 5% . .	88.90	Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.50	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	114.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.50	Renta de hârtiă austriacă	80.40
		Renta de arg. austr. . .	81.45
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	117.50	Renta de aurŭ austr. . .	102.45
		Losurile din 1860 . . .	134.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	101.75	Acţiunile băncei austro-ungare	852.—
		Act. băncei de creditŭ ung.	800.75
Bonurĭ rurale ungare . .	101.75	Act. băncei de creditŭ austr.	300.10
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.75	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.77
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.50	Napoleon-d'orĭ	$9.67\frac{1}{2}$
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.75	Londra 10 Livres sterlinge	121.75

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 19 Iunie st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump.	93	vênd.	$94\frac{3}{4}$
Renta rom. amort (5%) . .	»	$93\frac{1}{4}$	»	$94\frac{1}{4}$
» convert. (6%) . .	»	$96\frac{1}{2}$	»	$97\frac{1}{2}$
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	»	33	»	$33\frac{1}{2}$
Credit fonc. rural (7%) . .	»	$102\frac{1}{2}$	»	$106\frac{1}{4}$
» „ „ (5%) . .	„	$90\frac{1}{2}$	„	$92\frac{1}{4}$
» » urban (7%) . .	»	104	»	105
» » » (6%) . .	»	$100\frac{1}{4}$	»	101
» » » (5%) . .	»	$90.\frac{1}{4}$	»	$91\frac{1}{4}$
Banca naţională a României	»	1382.	»	——
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	»	$328.\frac{1}{2}$	»	—
« » » Naţională . .	»	235.	»	$236\frac{1}{2}$
Aurŭ	»	4.40.	»	$5.\frac{1}{5}$
Bancnote austriace contra aurŭ	»	2.07.	»	2.09

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 3 Iulie st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.25	Vênd.	$9.26\frac{1}{2}$
Argint românesc	»	9.20	»	9.25
Napoleon-d'orĭ	»	9.66	»	9.68
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.98
Imperialĭ	»	9.90	»	9.96
Galbenĭ	»	5.63	»	5.67
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.			

Numere complete din „Gazetă“ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

Tarifa anunciurilorŭ şi inserţiunilorŭ

în „Gazeta Transilvaniei.“

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6
Pentru inserţiunĭ şi reclame pag. a III linia à . „ —„10

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	. . . . .	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Braşovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

1—3

Acţii şi scrisurĭ funciare de ale băncii „ALBINA“

chiar şi cu preţŭ urcatŭ; asemenea şi acţii de ale bancelorŭ **„Furnica,“ „Transilvania“** şi **„Aurora“** cu preţurĭ convenabile se caută spre cumpĕrare.

A se adresá în Gherla — Sz.-Ujvár — la

Cancelaria Negruţŭ.

BULDOGG.

Revolverŭ, micŭ, comodŭ, cu şése focurĭ 3 fl. 88 cr.; acelaşĭ mai mare **4 fl. 50 cr., 5 fl. 50 cr.; Puscĭ, 5 fl., 8 fl., 18 fl., 20 fl., 30 fl.**, peste totŭ cea mai bună şi mai probată fabricaţiune.

Se primescŭ comande:

Viena, Praterstrasse 16, Rix.

Nr. 307—1884.
P. C. F.

3—3

Anunciu de licitaţiune.

Prin acésta se aduce la publică cunoscinţă, cumcă din partea primăriei comunale din Feldru se vorŭ vinde pre calea licitaţiunei publice 239 jugere de pădure de molidŭ şi bradŭ din muntele Vulfa.

Preţulŭ strigărei s'au statoritŭ cu 50 fl, v. a. de unŭ jugerŭ şi arendatorulŭ va fi datorŭ a plăti jumĕtatea arênda îndată după încheierea licitaţiunei, éră cealaltă jumĕtate după aprobarea licitaţiunei din partea deregătorii competente.

Licitaţiunea se va ţiné în 22 Iuliu 1884 la 10 ore antemerediane în cancelaria comunei Feldru.

Condiţiunile mai de aprópe se potŭ vedé în cancelaria comunale din Feldru în orele de oficiu.

Dela Primăria Comunei
Feldru 22 Iunie 1884.

Primarulŭ: **Scridonu.** — Notarulŭ: **Burduhosu.**

3—3

Anunciu.

La subscrisulŭ în Cutŭ, la curtea seminarială, se află de vêndare 80 de rîmătorĭ (porcĭ) şi anume treiḑecĭ de unŭ anŭ, éră cincḑecĭ de câte doi şi trei anĭ.

Doritorii de a cumpĕră sĕ se arate în persónă. — Posta ultimă Sas-Sebeşŭ.

Cutŭ 27 Iuniu 1884.

Theodorŭ Colbaşŭ.

Nr. 72 1884.
S. scolt.

2—3

Concursŭ!

Devenindŭ postulŭ de învĕţătorŭ elementariu la scóla confesională gr. cat. din comuna Santióne (Sajo Szent. Ioan) tractulŭ protopop. a Budacului românŭ, prin pensionarea învĕţătoriului de acolo, vacantŭ. — Din partea presidiului a senatului scolast. confesionalŭ pe temeiulŭ conclusului senatului scolasticŭ d. d. 4 Iuniu 1884 pentru ocuparea acelui postŭ de învĕţătorŭ se escrie concursŭ.

Beneficiile împreunate cu acelŭ postŭ sunt următórele:

a) Salariu anualŭ 150 fl. care se plătesce în rate lunare anticipative, şi anume 100 fl. dela fondulŭ scólei susŭ numite ér 50 fl, dela Cassa comunei. Santona.

b) Quartirŭ liberŭ şi lemnele de lipsă pentru încăldiţŭ.

Doritorii de a ocupá acestŭ postŭ de învĕţătorŭ se îndrumă a-şĭ predá suplicele sale provĕḑute cu documentele prescrise în lege pănă în 20 Iulie 1884 st. n. prin oficiulŭ protopopescŭ a Budacului românŭ subscrisului presidiu alŭ senatului scolasticŭ comunalŭ confesionalŭ.

Presidiulŭ senatului scol. com. conf.
Sancţióna, în 18 Iuniu 1884.
Mihailŭ Poppŭ, v.-pres. sen. scol.

Tipografia Alexi Braşovŭ.